

ELŐFIZETÉSI ARAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 "
Helyben házhoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kóriratok visszaadását
vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Vámvédelem — nemzeti védelem.

Szerződéseinket becsülettel megtartjuk, kötelességeink megtartását másoktól is megköveteljük. Így helyezkedünk bele a nemzetközi helyzetbe, a mely nemzetközi helyzet a mostani időkben irányozódik gazdasági kötések, vám- és kereskedelmi szerződések szerint, ezek lévén a nemzetek kölcsönös érintkezésének meghatározói és direktívák arra nézve, hogy a nemzetek között a gazdasági érintkezés milyen formák között történjék.

Körülbelül ez volt a tartalma a Magyar Gazdaszövetség nyiregyházai nagygyűlésének, amely azzal a kérdéssel foglalkozott, hogy a nemzetközi szerződésekben ennek az országnak a mezőgazdasági termelése javára erős elhatározással, nagy küzdelmek árán biztosított vámvédelem semmiféle spekuláció érdeke által sugalt, a közérdek örve alá bújtatott speciális érdek tulsulya vergődése rést ne üthessen.

A Magyar Gazdaszövetségnek ez a gyűlése nyomot fog hagyni a magyar gazdasági politikában. Nem kisebb egyenlőség, mint Darányi Ignác és utolsó minisztersége alatt hűséges dolgozótársai

Mezőssy Béla emelték fel szavukat ebben a nagy nemzeti kérdésben. Jó és helyes időben, akkor, midőn a szerb kereskedelmi szerződés áll küszöbön és az osztrák részvénytársasági osztalékpolitika párosulva a magyar merkantil körök apró spekulációkra berendezett lovagjaival, egyetértve a pusztító elemek felelősségtelen agitációjával ennek az országnak a nyakára akarja hozni az argentinai húst.

Hát ebből a két nagyon kívánt és minden áron, minden eszközzel kivívni akart nemzeti veszedelemből semmi sem lesz.

Nem lesz azért, mert a magyar ismeri az adott szó szentségét. Amit a kereskedelmi szerződésekben kötöttünk, azt álljuk, attól el nem térünk és a Darányi által megalapozott vámvédelmi politikától el nem térünk. Ennek a politikának az eredményeiben osztozik egy és ugyanazon kulcs szerint a kis, a nagy és a középbirtok, ebben refakciája egyetlen egy birtokkategóriának sincs, ez a politika paritásba hozta az ipari termelés értékesítésének eshetőségeit a mezőgazdasági termelés értékesítésének a lehetőségével. Ez olyan eredmény, amivel épen a szerződések felforgatását és az eddigi alapelvek megtagadásával járó újabb köte-

sek létesítését merészen követelő merkantil körök lehetnének legjobban megelégedve, mert ezzel van biztosítva a magyar gazda vásárló képessége, mert bizony a magyar iparos és a magyar kereskedő nem megy értékesíteni Argentiniába, hanem itthon várja és a legtöbbször nagy kamatokkal előre eszkomptálja a magyar gazda termését, amelyet értékesítésében ugyanezek a körök akarnak megcsökkenteni.

A Magyar Gazdaszövetség nyiregyházai nagygyűlésén az ország minden részéből egybegyűlt, vagy négyezer gazda csak a józan ész és a jogos érdek szemüvegét rakta fel, mikor megvizsgálta, hogy tulajdonképpen mi készül ellene. És ezzel a mindenkor jogosult fegyverrel felővezve, hatalmas erővel tiltakozott minden olyan merénylet ellen, aminek keresztülvitele mély sebet vág ennek az országnak a testébe, amelynek régi, megrögzött bajait csak úgy lehetne orvosolni, ha az egyetlen, kellő gondozás, becsületes indítéku elhatározás mellett lábra állítható tagját, a magyar mezőgazdaságot kellemetlen tüszurások, apró akadékoskodók helyett úgy kezelnék, mint a családnak azt a beteg tagját, amely felett úgy virraszt a család, hogy nagyon jól tudja, hogy annak a meg-

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Kihaló család.

— A Courlander. —

Malours herceg, családjának utolsó sarja, jóízűen megvacsorált. Azután felállt helyéről és engedelmesen tűrte, hogy a pincérek kabátját, keztyűit, pálcáját, kalapját egyenként, külön-külön meghajlással nyujtsák át neki. A maitre d'hotel előzékenyen kérdezte:

— Ne hozassak e kocsit, herceg?

— Nem, köszönöm. Inkább csak gyalog megyek haza — felelte ő. — Az éjszaka szép és csendes.

Fogta sétapálcáját és nekivágott a boulevardoknak.

A mióta élt, mindig nagy fényűzés és pompa, gazdagság vette körül. Teli marokkal szórhatia pénzéi, s minden vágyát kielégíthette. Ideje nem igen volt arra a sok szórakozástól, hogy a szegények, vagy mások bajával törődjék.

A boulevardokon még élénken lüktetett az élet. A vásáros bódék karácsony előtti hangulata uralkodott az ut mentén, nagy láрма és kiabálás hallatszott mindenfelé. A herceg fülét a tömegben különösen egy rekedt, fojtott hang ütötte meg:

— Alamizsnát, az Isten nevében, uraim! Az isteni irgalmasság nevében!

Csontos, szurtos rongyokba bújtatott kéz nyult a herceg felé könyörgően. Elzúllott, visszataszító arcú koldushoz tartozott ez a kéz. A herceget undor fogta el, a mint rápillantott. Palotájára gondolt, csillogó tisztaságára, nyugal-

mára, s heves vágy fogta el, hogy otthon lehessen. Botjával eltolta magától az esdeklő kezét s tovább haladt. De a koldus nem hagyta magát ilyen könnyen elüldözni. Tovább követte őt, makacsul könyörgve hozzá alamizsnáért. És piszkos, sovány keze egyre ott handabandázott a herceg orra előtt.

Malours haragra lobbant. Hogy meri őt üldözni ez a nyomorult? Rákiáltott durván a koldusra, hogy takarodjon. Ez azonban mellette maradt, s tovább rimázkodott. Sőt most már még a karját is megfogta a hercegnek. Erre igazán méregbe jött, felemelte sétapálcáját, s rávágott a koldus kezére. Az felordított, de tovább állt. Dörmögve, szitkozódva, átkozódva, de tovább állt. És a herceg megkönnyebbülten lélekzett fel.

Haza sietett. De aztán meggondolta, s a klub felé ment. Később letült az egyik játékasztalhoz. De ma este nem volt szerencséje.

Az első negyedórán már ötszáz frankot vesztett. Bosszantotta a balszerencse. Pezsgőt hozatott s néhány pohárral felhajtott belőle. Aztán újra játszott, s rövid idő alatt az ötszáz franknyi veszteségtől ötezer lett.

Társai nevettek és azt mondták, hogy bihetetlen szerencséje lehet a szerelmében, hogy most egyszerre úgy elhagyta a játékszerencse. Malours ingerült volt, s a játék vége felé különös dolog történt.

Saint Croyx márki arra kérte a herceget, hogy váltson fel neki egy nagyobb bankjegyet. A herceg átnyujtotta a pénzt barátjának, de mikor ez kinyujtotta kezét, elsápadt a herceg, s a pénz leesett és szétgurult a sznyegen.

Malournak egy percre úgy rémlett, mintha

a Saint Croyx jól ápolt keze a koldus szennyes mancsává változott volna át . . .

Felsikoltott s eltakarta az arcát.

Az urak egyszeriben mellé szaladtak, s kérdezték tőle, mi baja van? A márki pezsgőt adott neki, s kérte, igya ki egyszerre a poharat. Malours felpillantott, s mikor meglátta a márki kifogástalan, manikűrözött ujjait, melyeket gyönyörű gyűrűk borítottak, maga is nevetésben tört ki, s szólt:

— Az idegeim megtréfáltak. Esküt merem volna rá tenni, hogy a márki keze . . . Nevetséges históriát Bocsánat, hogy egy percre megzavartam a játék menetét. Csak az idegeim . . .

Aztán hozzátette:

— No, meg talán tulságosan gyorsan ittam egymás után azt a néhány pohár pezsgőt.

Három óra volt, mikor kocsit bivatott, hogy haza menjen. Fáradt volt és álmos.

Világos, tiszta éjjel volt. A hold világított, s a meztelen fák kopár ágai kísértetiesen meredtek ég felé. De néha-néha hópelyhek is szállingóztak a földre, szinte egyesével.

A herceg kocsija lakása előtt állt meg, s ő megnyomta csengetyűje villamos gombját. Várta, hogy a portás ajtót nyisson. De hiába. Türelmetlenül járt le és fel a kapu előtt. A bérkocsi pedig már elhajtott ez alatt.

Egyedül volt az utcán. Azaz mégsem. Egy koldus lépegetett felé. Megállt és alamizsnát kért tőle, kinyujtott kézzel. Hiszen ez Párisban megszokott dolog. De a herceg megbor-zadt.

— Mit akar tőlem? — kérdezte.

A koldus nem felelt, de mozdulatlanul állt meg a helyén.

dóttával egészében pusztulásnak indul menthetetlenül.

A nemzet orvosi tanácsában nagy szerepe volt a magyar gazdaszövetség nyiregyházai nagygyűlésének. Ez a gazdaszövetségi szervezet nem ismer külsőséget a birtoktagóriák között, előtte, a mint ezt évtizedet meghaladó munkássága bizonyítja, a mezőgazdasági boldogulás kiküzdése volt a kitűzött cél, amely nem szétválasztó érdekek kultuszával érhető el, hanem összefoglaló munkássággal, amely minden ponton kikapantja a bajt és keresi reá a gyógyító orvosságot.

Most is helyes itélettel állapította meg a Gazdaszövetség, hogy a nemzetet honnan fenyegeti várható baj és ez az oka, hogy oly hatalmas erővel nyilatkozott meg a védővamos irányzat épségben tartására, oly ellentmondást nem tűrő igazsággal mutatta ki, hogy mit jelent ennek az országnak az argentiniai hus, amelyet épen a mi gazdasági ellenségeink csak azért mutogatnak jó előre olyan nagy törekedéssel, hogy a benne rejlő veszedelemmel előre megismerkedjünk.

Megismervén a bajokat, azok ellen minden magyar kezét fogva küzd, ez lévén a parancsa a nemzet összetartozásának érzésének.

Az osztrák Iparegyesület látogatása. Khuen-Héderváry magyar miniszterelnök tegnap délelőtt az alsó-ausztriai iparegyesület küldöttségét fogadta, mely köszönetet mondott azért az elöljáróságért, melyet a magyar kormány az alsó-ausztriai iparegyesület vasárnap kezdődő kirándulása alkalmából tanusít. A

A herceg ismét csemetett. De mikor megfordult, már két koldust látott, s mindketten feléje nyujtották kezüket. Vadul felnevetett. Lázálom az egész! Hallucináció!

A pezsgő az oka bizonyosan... De vajjon mi van a portással? Meghalt volna?

Dühösen csemetett, s homlokán veríték gyöngyözött. Mikor ismét arra nézett, a hol a két koldust látta, meghökkent. Valóságos áradat volt belőlük. És mindegyiknek vászonba volt göngyölve a nyomorék karja. És most úgy érezte, mintha meg is érintenék a karját...

Mintha csak hópehely hullt volna rá, olyan gyengéden eleinte. És ő mégis tudta, hogy az, a ki hozzá nyult, az, a kit az este megütött pálcájával. Felsikoltott. Most már gyűrűt alkotak körülötte a koldusok. A kezük már az arca felé nyult. Irtózáttal ugrott hátra, a vállával akarta betörni a kaput. Hiába. Reszkető ujjakkal a zsebébe nyult, minden bankóját kiszórta nekik a hóra, az arany óráját, láncát is odaadta, gyűrűjét, mindenét. De a koldusok nem nyultak a pénz után: egyre közelebb hadonásztak az orra körül, s oly szorosán körülvették, hogy azt hitte, már lélekzen sem fog tudni. A herceg hápogva szedte a lélekzetet. Aztán iszonyut sikoltott s a kövezetre rogyott.

Másnap a herceg hirtelen halála volt a beszéd tárgya egész Párisban. Palotája előtt a hóban találták őt fekvő. egy halom arany és ezüst-pézt között. Az orvosok szélhűdést állapítottak meg, azonkívül a rendőrség konstata, hogy a portáshoz vezető csengő el van romolva. Később egy szomszédos házban lakó ur elmondta, hogy akkor éjszaka olyas zajt hallott a herceg láza felől, mintha sokan totyogva járnának a kövezeten. Ő azzal magyarázta a dolgot, hogy egy ezred katona vonult el arra, és semmi fontosságot nem tulajdonított a dolognak.

küldöttség szónoka utalt arra, hogy ez az akció a gazdasági közösség érdekében történik, mire Khuen azt felelte, hogy a bécsi vendégeket Magyarországon nagyon szívesen fogják látni és a magyar kormány örömmel támogat minden olyan akciót, melynek az a célja, hogy a kölcsönös jó viszonyt a monarchia két állama között előmozdítsa.

A küldöttség ezután Lukács pénzügyminiszternél tiszteltgette.

Rendkívüli városi közgyűlés.

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap délután rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen néhány utcának azonnal való csatornázását határozták el.

Rimler Károly polgármester elnökölt s a törvényhatóság tagjai közül alig huszan voltak jelen.

A városi tanács előterjesztette, hogy a város főorvosa bejárta a város összes utcáit s jelentésében felsorolja azokat a helyeket, ahol tarthatatlan állapotok vannak. A tanács azonnal intézkedett, hogy a hiányok a lehetőséghez képest orvosoltassanak. Két helyen azonban, tekintettel a kolera veszedelemre, azonnal meg kell a csatornát építeni. A vársánc körül rémitő állapotok vannak. A környéken levő házak szennyvizei a sáncokba folynak s ott pocolyakka gyűlve, megfertőztetik a levegőt. Már régen keresik a módokat ezeknek az állapotoknak a megszüntetésére, azonban más mód nincs, mint Kolozsvári-utca csatornázása, mivel a házak területe a sánc felé lejtős s az utca magasabb az udvaroknál. Ezért Kolozsvári-utcát azonnal csatornázni kell s Deák Ferenc-utcán át összeköttetésbe hozzák a Kossuth-utcán csatornával. Ezenkívül Olasziban Halászt-utcát és a Fácán-utcát kell azonnal csatornázni, mert az összes szennyvizek ezen városrészben itt gyűlnek össze. Mindkét hely csatornázása 122964 koronába kerül. Mivel pedig ezen utcák csatornázása is benne van az általános csatornázás programjában, javasolja a tanács, hogy adjon utasítást a közgyűlés az általános csatornázási munkák vállalkozójának, a nagyvárad általános csatornázási vállalatnak, hogy ezen utcák csatornázását azonnal kezdje meg.

Balogh Döme turcsának találja, hogy most olyan sürgős a munkálat. Hetek kérdése csak, hogy az általános csatornázási munkálatok sorsa eldől. A kolera idea, csak frázis. Itt még sincs. De hisz a veszedelem meg van a többi utcánál is, oly állapotban vannak. Azt látja, hogy csak kényszerhelyzetbe akarják hozni a minisztert, hogy hagyja jóvá a csatornázási munkálatok kiadását. Majd azt fejtegeti, hogy a munkálatok kiadására vonatkozó multikori határozat törvénytelen. Várják be a multikori határozat jóváhagyását. Indítványozta, hogy a kérdést vegyék le a napirendről.

Dr. Grósz Menyhért éppen azt hibáztatja, hogy már eddig nem csinálták meg a csatornázást. Örömmel szavazza meg az előterjesztést. Itt nem lehet jogról szó, hanem csak arról, hogy szükséges-e, sürgős-e? A kolera veszély nagy. Az már nem fenyeget, de lehet mondani, hogy itt van a gyors közlekedés és a gyors ragály folytán. Hogy elkerülhetjük-e, attól függ, hogy a védekezést, hogy hajtjuk végre.

A javaslatot elfogadja s kapcsolatosan a főreáliskola épületére hívja fel a tanács figyelmét.

Weiss Lajos elfogadja a javaslatot, de attól fél, hogy ha így elölrbe tolnak egyes helyeket nem lesz idő, hogy az általános csatornázásnál legsürgősebbnek vett dolgokat elkészítsék s ezek háttérbe szorulnak.

Fried Ferenc szintén elfogadja a javaslatot, de kevésnek tartja, hogy egyes kis részeket kiragadjuk. A Külvároson is veszélyes állapotok vannak. Az ilyen helyeket mind fel kellett volna most venni a javaslatba. A köztiesség rendezését hozza ezután fel s indit-

ványozza, hogy a jövő közgyűlésre a köztiesség rendezésének a kérdését is terjessze elő a tanács.

Dr. Vucskics Gyula örömmel szavazza meg a javaslatot, de indítványozza, hogy már most vegyék fel Sztaroveczky-utcának a Gyermekekórház előtti részét is csatornázásra, mert ott botrányos állapotok vannak.

Rimler Károly kijelenti, hogy az egész várost megtekintette s a tanács felhatalmazta a főmérnököt, hogy a költségekre való tekintet nélkül kavicsoltassa meg a gödrös utcákat s a lehetőséghez képest rendezze az állapotokat, hogy a bajok megszűnjenek. De a vár körül és a Rét alsó részén csak csatornázással lehet segíteni, ezért terjesztették elő a mostani javaslatot.

Balogh Döme személyes kérdésben szólt fel.

Dr. Hoványi Géza meg van győződve, hogy a polgárság örömmel veszi a csatornázást Balogh Dömének válaszul, rámutat, hogy a mult ülésen indítványozták a sürgősséget, de a törvény meggátolta ennek az elfogadását. Elfogadja a javaslatot, a Fried indítványával együtt.

A közgyűlés a tanács javaslatát, a Fried Ferenc és amennyiben ennek technikai akadályai nem lenne dr. Vucskics Gyula indítványával kapcsolatban elfogadta s a rendkívüli közgyűlés véget ért.

A közös minisztertanács.

Bécs, szept. 22.

Lukács László pénzügyminiszter tegnap este kilenc óra husz perckor a Semmeringről Bécsbe érkezett és a Magyar Házban szállott meg. A pénzügyminiszter ma reggel néhány látogatót fogadott, majd röviddel tíz óra előtt, gróf Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök társaságában átment a külügyminiszteriumba, a hol tíz órakor megkezdődött a közös minisztertanács.

Bécs, szept. 22.

Az 1910. és 1911. évekre vonatkozó közös költségvetésekkel két delegáció fog foglalkozni. Az első delegáció, amely az 1910. évre vonatkozó közös költségvetést fogja tárgyalni, október havában Bécsben ülésezik. A másik delegáció időpontjának megállapítása, valamint a döntés a felett, vajjon az 1910. évi közös költségvetés elintézésére indemnitást fog-e a kormány a delegációtól kérni, vagy pedig a költségvetést egészében letárgyalatja, a ma tartandó közös miniszteri értekezleten fog megtörténni. Valószínű, hogy a kormány nem kér indemnitást, hanem egészében letárgyalatja az egész 1910. évre szóló költségvetést, mert e költségvetés tervezete már egészen elkészült és teljesen kidolgozva lesz a delegáció elé terjeszthető.

Bécs, szept. 22.

Délelőtt tíz órakor kezdődött a közös minisztertanács a külügyminiszterium palotájában. A közös értekezleten gróf Aehrenthal közös külügyminiszter elnökléte alatt megjelentek báró Burian közös pénzügyminiszter, báró Schönaich közös hadügyminiszter, gróf Montecuccoli tengerészeti főparancsnok, gróf Khuen-Héderváry Károly és báró Bienerth miniszterelnökök, Lukács László és lovag Bilinsky pénzügyminiszterek. A tanácskozás a közös miniszteriumok költségvetési előirányzatainak tárgyalásával kezdődött és előreláthatóan még ma betegezést is nyer.

Lukács László ez esetben még ma este visszautazik Budapestre, Khuen-Héderváry azonban mindenképpen holnap délután indul haza.

† Hill József.

A nagyváradai premontrei főgimnázium tanártestületét és tanuló ifjúságát folyó év hó 22-én érzékeny és fájdalmas veszteség érte Hill Antal József jászóvári prem. kanonok, főgimn. tanár korai halálával. Az élete virágában, 33-ik életévében elhunyt tanár hazai tanügyünknek érdemes munkása volt. Szaktárgyát a matematikát ritka közvetlenséggel tanította és értette meg a tanuló ifjúsággal, mely benne nemcsak a szigorú tanárt látta, hanem az ifjúság mindenkor jóakaró barátját tisztelte és szerette. Rövid tanári működését *Rozsnyón* kezdte, majd *Váradon* folytatta lelkesen, mindaddig, míg a múlt évi tél folyamán jelentkező súlyos kór a tanári katedráról el nem szállította. Azóta állandóan betegeskedett, szerető gonddal ápolták társai, ápolta őt rajongásig szerető édesanyja, de hiába! A kór erősebb volt a szeretet önfeláldozásánál. A nyár folyamán *Balatonfüredre* ment, hogy az enyhe éghajlat alatt a magyar tenger partjainál, a szülői ház szeretettől meleg légkörében keressen enyhülést. Állapota egyre súlyosabb lett; ő maga tudósította erről ez előtt egy héttel saját kezűleg írt levelében aggódó társait, kiktől már ekkor megható szavakban bucsuzott el. Haláláról f. hó 22-én értesült a testület. Temetése f. hó 24-én d. u. lesz *Balatonfüreden*, melyre *Novotny S. Alfonz* főgimn. igazgató *Varga Aurél* tanár kíséretében elutazott. A szeretett tanár lelki üdvéért f. hó 24-én d. e. 9-kor engesztelő gyászmise áldozat lesz a főgimnázium templomában.

A jászóvári premontrei kanonokrend nagyváradai társházának tagjai, a Rend Prépostja, az egész Rend, valamint a szülők, a testvérek és rokonok nevében is, a legmélyebb megilletődéssel, de Isten szent akaratában való megnyugvással tudatják, hogy kedves rend- és tanártársuk, illetőleg szeretett fiuk, testvérük és rokonuk *Hill Antal József* jászóvári premontrei kanonok, főgimnáziumi tanár, az Egyház és Haza odaadó szolgálatára szentelt áldásos életét folyó évi szeptember hó 22-én, reggel fél 7-kor, életének 33-ik, rendi pályájának 15-ik, tanári működésének 7-ik évében hosszas, keresztényi türelemmel viselt betegség, s a szentégek ájtatos fölvetelével megerősített nemes lelkét Balatonfüreden a szülői háznál Alkotójának visszaadta.

Földi maradványait f. évi szeptember hó 24-én d. u. 2 órakor kísérik a balatonfüredi sírkertbe örök nyugalomra. Az elhunyt lelki üdvéért az engesztelő szentmise áldozatot f. hó 24-én d. e. 9 órakor fogjuk a premontrei rend nagyváradai templomában bemutatni.

Nagyváradon, 1910. évi szeptember hó 22-én.

Az örök világosság fényeskedjék neki!
Kovács Kandid, az elhunytak rendtartása és barátja pedig ezeket a kegyeletes sorokat szenteli elhunyt barátja emlékének:

Alig köszöntött be az első őszi nap; alig éreztük meg a hűvösre vált szellő első fuvallatát: már is egy halálhírnék hidege tagyaszta meg vérünket; régóta aggódva sejtett s mégis váratlan megjelenése állítja meg szívünk dobogását. *Hill József* tanártársunk meghalt. Őt, aki végigküzdötte gyengének látszó szervezeteivel a félnek és tavasznak veszedelmeit; aki a lázak tengerkinjait nyolc hosszú hónapra keresztül panasz nélkül győzte le: az első gyöngye őszi szellő kegyetlenül leterítette.

Kevesen tudják átérzeni e megdöbbentő hír fájdalmas voltát. Élete nem volt a nyilvánosságé, halála nem hagy tátongó űrt a nagy társadalomban. De akik benne, *Hill Jóska*kat

birták és szerették, azok érzik, hogy szívükben üresen maradt egy hely. Hiányzik annak az odaadó baráti szeretetnek, annak lekötő, szívélyes és nem mesterkelt udvariasságnak s annak a teljes őszinteségnek megszemélyesítője, aki nekünk — keveseknek — *Hill Jóska* volt. Szívének gyöngédségét csak mi éreztük, kik vele éltünk. Akikkel még érintkezett, inkább csak odaadó szolgálatkésztségét, udvariasságát látták. Még tanítványai sem sejtették a szigorú tanárban dobogó érzékeny szívet, de igazságossága előtt mindnyájan meghódoltak.

S a szülők és a nagyközönség? Csak akkor vették észre, hogy van, mikor betegsége már a szobához kötötte vagy ágyba döntötte. Részvétellel fordultak a fiatal beteg felé; s ez oly jól esett neki. Betegsége első pillanatától kezdve tisztában volt annak végzetes kimenetelével. Nem szöött terveket, hogy ide, vagy oda megy, honnan meggőgyulva tér vissza s majd óvatosan, magára vigyázva él a után. Megadta magát Isten rendelkezésének. Hat nappal ezelőtt írt levele megható jele egy sokat szenvedett nagy beteg Isten akaratán való megnyugvásának. »Edes apám bizonyára azt reméli, hogy javulok, pedig én érzem, hogy erőm napról napra fogy. Nem sokáig bírom már. De legyen úgy, amint Isten elrendelte.«

Ugy lett, Kedves Jóska! Isten megszabadított szenvedéseidről. Csak nekünk, barátainak, édes szüleidnek és rokenaidnak hagyta a fájdalmat, amelyet a te elvesztésed fölött mindvégig érezni fogunk. Aggódó szeretettel állottuk körül beteggyádat, a legnagyobb áldozattal is készségesen enyhítettünk volna szenvedéseden. Az Ur másként akarta. Kegyelettel, szeretettel őriztük emlékedet!

Kovács J. Kandid.

A kolera.

A fővárosi tisztii főorvosi hivatal tegnap este újabb koleramegbetegedésről kapott jelentést. A beteg: *Kökény János* napszamos, aki a Fehérváry-ut 109. számú házában lakik. *Kökény* a hét elején *Pályi* dunamenti községben tartózkodott. *Kökény* egyáltalán tagadja, hogy távol lett volna *Bödapesttől*, de a lakótársai ellene vallottak. Azonnal beszállították a *Szent-László* kórházba, a lakását fertőtlenítették, a vele lakó embereket pedig öt napi megfigyelés alá vették.

A Dunagőzhajózási társ. »Szondy« nevű nevű hajója, amely hat nap óta áll vesztegzár alatt, ma felszabadult. A hajóslegényekről megállapították, hogy egészségesek.

Mohács, szept. 22.

Tegnap délután négy új beteget vettek ápolás alá. A tünetekből kétségtelenül megállapították a kolera. Valamennyien a város belsejéből valók, kettő napszamos, ketten kőművesek. Családjaikat elkülönítették és rendőri felügyeletet rendeltek ki. Halálozás sem tegnap délután, sem ma délelőtt nem fordult elő. — *Dr. Bukovszky György*, a budapesti fertőtlenítő intézet igazgatója, ma délután érkezik meg *Mohácsra*, hogy a járványbarakkokat az ő felügyeletével állítsák fel. *Bukovszky* négy szakképzett ápolót visz le magával. Ma érkezett meg a nagy gőzfertőtlenítő készülék. A mohácsi áldozatok száma ma: beteg 36, halott 19.

Jánoshalma, szept. 22.

A Mohácsról megszökött szénmunkások

közül nyolcat tegnap elfogtak a jánoshalmi állomáson és beszállították a járványbarakkba. Közülük egy *Dobos Mihály* szénmunkás még aznap este meghalt.

Ma boncoltatta fel *dr. Schossberger Jakab* orvos és megállapította, hogy bélhurutban halt meg. A megfigyelés alatt álló szökevényeket valószínűleg még a mai nap folyamán szabadonbocsátják.

Pozsony, szept. 22.

A Duna veszedelmes hullámai megint becépelték a kolera Pozsonymegyébe. Péntekszuban, egy *Kisduna* melletti községben tegnap megbetegedett *Bódis Mihály* korcsmai csapos, akit azonnal a közeli *Szempere*, a járványbarakkba szállították. A korcsmát, ahol *Bódis* alkalmazva volt, lezárták és dezinficiálták. Ma délben érkezik *Szempere* a belügyminiszterium kiküldött járványorvosa.

Ercsi, szept. 22.

A járvány megszűnt, a tegnapi és mai nap folyamán egyetlen megbetegedés, sem halálozás nem fordult elő. A vesztegzár alá helyezett uszályost ma feloldották és Budapestre hozták.

A közös költségek. Az 1910. és 1911. évi közös költségek felett két delegációs ülés fog dönteni. Az első ülés októberben lesz.

Hajszolják Vitálist.

Csendőrnnyomozás Pestmegyében.

Tegnap óta a szakadó esőben százhusz csendőr szuronygyűrűvel veszi körül *Dunaharaszti*, *Tsksony*, *Alsónémedi*, *Dabas* és *Soroksár* határát. *Vitális Imrét*, a boszorkányos ügyességű haramiát keresik, aki állítólag a környéken bujkál. A nyomozást *Dolczenberg Vilmos* csendőrfőhadnagy veseti, eddig teljesen eredménytelenül. Pestmegye összes csendőrőrszeit mozgósították *Vitális* ellen, egyelőre azonban az is bizonytalan, hogy a bihari betyár a környéken tartózkodik-e.

A nagy csendőrmozgósítást egy magyar ruhás ember okozta, aki kedden délelőtt beállított a *Rákóczi-liget* közelében fekvő *Hromotka-vendéglőbe*. Egy darabig tétlen maradt a helyén és a nagyon fáradt ember benyomását tette. A vendéglő lassan benépesült, emberek jöttek, többnyire munkások, akiknek feltűnt az idegen. Vizsgálatták, suttoztak és megállapodtak abban, hogy az idegen nagyon hasonlít a bihari haramiához. Az idegen is észrevette az érdeklődést és egy alkalmas pillanatban kisurrant a vendéglőből és eltűnt.

Délután aztán olyan dolog történt, a csak megerősítette a lakosságban azt a föltevést, hogy — *Vitális* jár a faluban. *Verbó Sándor* ácsmester házába belopódzott az idegen és fölhasználta a padlásra. Több kis gyerek észrevette és utána ment, az idegen azonban fegyvert emelt a gyerekekre és halállal fenyegette meg őket arra az esetre, ha elárulják. A gyerekek sokáig nem is mertek szólni senkinek. Egy-két óra múltán azonban mégis megtudták a dolgot a csendőrségen, ahonnan rögtön kimentek a jelzett házhoz. Fölmentek a padlásra, de az idegent nem találták, de a padlásra nagy volt a fölfordulás. Bizonyossá vált, hogy járt fönn valaki. E pillanattól kezdve a község lakossága szentül hiszi, hogy a sokat hajszolt betyár járja a környéket. Most minden

ember fegyverrel jár, de még így sem mer mutatkozni az esti órákban.

Az a hír is elterjedt, hogy a csavargó megölt egy vendéglőst és egy csendőrt megsebesített. Ezt a hírt megcáfolták. Az egész környék rettegve gondol most Vitálisra, aki ellen minden ház felfegyverkezett. A csendőrök pedig a szakadó esőben, térdig érő sárban szóltanul csörtetnek a mindeuképpen kétes nyomon.

A csendőrkerületi parancsnokságon ezeket állítják a legújabb Vitális-hajszáról:

— Nem tartják kizártnak, hogy Vitális Imre valóban Kalocsa, Kiskőrös, Kecskemét, Kunszentmiklós és Ráckeve környéke felől feljött a löváros szomszédságába. Olyan intézkedéseket fogantatosítottak, ha tényleg ő volna itt, ezuttal aligha menekül.

E héten tehát elfogják a haramiát, ha ugyan csizmadiát nem fognak helyébe.

UJDONSÁGOK.

* **A kalocsai érsek jobban van.** Kalocsáról telefonozza tudósítónk: Városy Gyula kalocsai érsek a tegnapi napot a körülményekhez képest jól töltötte. Estetel a betegnél légzési nehézségek állottak be, melyek csak morfiuminjekció után enyhültek. Az érsek ezután elaludt. Reggel magához hívatta a klérikusokat és elbucszott tőlük. A nagybeteg kilenc óra felé újabb légzési nehézségekkel küzdött. A kalocsai érsek jobban van. Újabb értesülésünk szerint az érsek állapotában javulás állott be, sőt a nappal már ágyon kívül töltötte. Késő éjjeli órákban kapott jelentések szerint az érsek állapota válságos. A nagybeteg főpap egészségében beállott napközi javulást környezete a katasztrófa bekövetkezései előjelének tartja. Ma a fővárosból dr. Verebely László epületemi tanár fog leutazni az érsekhez.

* **A X. Katholikus Nagygyűlés.** Az Országos Katholikus Szövetséget, mint a kath. nagygyűlések rendezőjét, újabban *Firceák Gyula* dr. v. b. t. t., munkácsi gör. kath. püspök értesítette, hogy a X. katolikus nagygyűlés védőségét elfogadja s egyházmegyéjének papságát körlevélben fogja a részvételre felhívni. A nagygyűlés diszelnökségét a magyar társadalom előkelőségei közül eddig *Barkóczy Sándor* báró, *Concha Győző* dr., *Csekonics Endre* gróf, *Désseffy Aurél* gróf, *Esterházy Miklós* Móric gróf, *Gerliczy Ferenc* báró, *Ketty Károly* dr., *Sághy Gyula* dr., *Zselénszky Róbert* gróf fogadták el.

* **Biharvármegye közgyűlése.** A megyeházán tegnap folytatták az őszi közgyűlést. Bámulatos gyorsasággal rohantak keresztül az összes ügyeken. Egyedüli érdekes tárgya volt a tegnapi napnak Szász-féle 600 koronás alapítvány odaitélése, melyre Nagy Lajos arvaszéki ülnök és *Hollós Gyula* körjegyző fiai pályáztak. A közgyűlés egyhangulag Nagy Lajos fiainak ítélte oda az ösztöndíjat. A többi mintegy 460 ügy felett valóságos gép gyorsasággal határoztak, mindenben az állandó választmány javaslatát fogadta el.

* **A hivatalos lapból.** A m. kir. pénzügyminiszter dr. *Leccs László* végzett bányahatósági segélydíjas bányamérnök-hallgatót a X. Fizetési osztályba bányaesküdtté nevezte ki.

* **Laszky Armin gyásza.** Mély gyász érte a »Szabadság« főszerkesztőjét és kiadóját *Laszky Armin*t. Mint részvétellel értesülünk, fia *Géza* életének 21-ik évében Budapesten szívszélhűdés következtében meghalt. A gyász eset mély megdöbbenést keltett mindama körben, ahol a Laszky-családot ismerték. A még tanulmányait végző fiatal ember már régebb idő óta betegeskedett s szülei mindent elkövettek, hogy a gyilkos kór hatalmát megakadályozzák s mint egészséges fiatal embert adják vissza az életnek gyermeküket. Hiába való volt minden törekvés, a betegség ereje nagyobb volt, semhogy annak gátat tudtak volna vetni. Az elhunyt tetemét Nagyváradra szállították és itt ma délelőtt 10 órakor helyezik örök nyugalomra a Kossuth-utcai gyászos háztól.

* **A Drágán patak viziműve.** A megyei közigazgatási bizottság már régebben engedélyt adott a Magyar vasúti forgalmi részvénytársaságnak a Drágán patak vizesésének villamos-telep létesítésére történő felhasználási céljaira. Az engedély ellen felelkezés nem érkezett be, pedig köztudomású volt, hogy a telep létesítését a szomszéd birtokos *Zichy Ödön* gróf határozottan ellenzi. Az ügy így jóváhagyás végett minden felelkezés nélkül a miniszterhez lett felterjesztve. Az engedélyről *Zichy Ödön* jogi képviselője csak később szerzett tudomást és egyenesen a miniszterhez nyújtott be felelkezést. A miniszteriumban aztán kiderült, hogy *Zichy* a közigazgatási bizottság mulasztása folytán nem nyújtott be felelkezést. A miniszter most elrendelte, hogy a közigazgatási bizottság külön értesítse az érdekelteket, mert a grófnak jogi képviselője is volt s az hasonló esetben a törvények értelmében szintén értesítendő lett volna. Így az engedély egyelőre ismét jó hosszú időre van szorítva s a munkálatokat egyelőre belátatlan időben fogják megkezdeni.

* **Vitális itt, Vitális ott, Vitális mindenütt.** Egy Kaszárnya-utcai háztulajdonos beszélt ma a következőket: Ejtél felém mentem haza s amint lakásomba akartam térni, tekintetem a szomszéd ház tetejére esett, amilyen egy mozgó alakot vettem észre. Nem mertem rászólni, mert azt hittem, hogy valami szerencsétlen holdkóros és nem akartam a lelketem valami végtelen szerencsétlenséggel terhelni. Nézem, nézem, hogy mint ereszkedik lefelé s amint egy pillanatra szembe kerül, tüstént felismertem *Vitális*t, világhírűvé lett megyei haramiánkat. Balkezében egy nagy sonka, jobbában a halálhozó puska volt s így a félelem lezárta ajkamat, úgy, hogy nem mertem szólani. Ezekre támaszkodott ereszkedett lejjebb-lejjebb, végre a csatornán át a földszintre jutott. Egy-két perc s elöttem termett. Szemei vad tüzben égtek, veres szakállá és bajusza lángolt, akár csak egy átszellemült *devisé*. Megszólítottam és a puskacsó után nyultam, hogy ártalmatlanná tegyem. E pillanatban a sonkával olyan belső érintkezésbe hozta arculatomat, hogy a földet megnyilni s a Köröst lánggal égni láttam. Azután futásnak eredt, én utána. A Körösbe ugrott, én ide is utána. Már fogtam a nyakát s szinte éreztem a 2500 koronát a zsebemben, amikor felébredtem.

* **Agyonnyomott csecsemő.** Segyestel községben megható módon halt meg egy odaváló parasztember 4 hónapos csecsemője. *Sztojka János* buzát volt őretai a szomszéd faluba és csak késő este tért haza, mikor már felesége aludt. Nem is gyújtott lámpát, úgy vetkezett le s így nem vette észre, hogy 4 hónapos kis lánya az ő ágyába van fektetve. Gyanútlanul feküdt le tehát az ágyba s így a csecsemőt összenyomta. A kis csöppség azonnal meghalt. Az esetről értesítették a nagyvárad kir. ügyészséget, mely elrendelte a vizsgálatot, hogy nem terhel-e gondatlanság a szülőket.

* **Költő Kálmán fegyelmi ügye.** Annak idején részletesen ismertettük azt a panaszt, melyet *Költő Kálmán* nagyszalontai jegyző ellen adott be. *Róth Sándor* odaváló kereskedő. A panasz szerint *Költő Róth* feleségével szemben olyan magaviseletet tanúsított, amely miatt a szalontai főszolgabírói fel is függesztette állásától. A felfüggesztő határozatot a fegyelmi választmány megsemmisítette s *Költő* a vád és következményei terhe alól felmentette. A felmentő határozat ellen *Róth* most fellebbezést adott be. A fellebbezés nagyon kihívó hangon van megírva s arra van alapítva, hogy a megye fegyelmi választmánya nem volt lovasias határozata meghozatalában. Hivatkozik *Róth* arra is, hogy ha *Költő* a cselekmény elkövetése után agyonütötte volna a törvényszék felmentette volna. Egyébként a felsőbb fórumoknál a női becsülettel nemben tannisandó lovasiasságra is apellál és kéri *Költő* megbüntetését.

GYERMEK CIPŐK, GYERMEK KALAPOK, GYERMEK HARISNYÁK ÉS GYERMEK FEHÉRNEMŰEK legjobb minőségben és kedvező árban

REICHARD - áruháza

czégnél kaphatók.

A Bonbonniére szeptemberi szenzációs műsora vetekedik a leglátogatottabb fővárosi varieték műsorával. *Kondor Ernő*nek pompás magánszámai. *Vágó Géza* humoros jelenetei. *Cserey Irma* énekszámai, nagy látványos tánc és artista attrakciók. A *Faun* és *Nymia* mitológiai jelenet káprázatos látványossága teszik változatosabbá a kimeríthetetlen gazdasági műsort. Pompás eleven kedély teszi forró hangulatúvá a *Cabaret Blanc* éjjelutáni előadásait. Elsőrangú, Nagyváradon páratlan francia konyha áll a közönség rendelkezésére. Vasárnap délután fél 4 órakor fehér családi és gyermek előadás fél helyárrakkal. Jegyek egész nap este 8-ig előre válthatók *Kiss Dávid* dohánytözsdejében, *Wikus cukrászdájában* s délután a bonbonniere pénztáránál.

A legújabb!

A legszebb!

Felöltök
Kosztümök
Tollettek

Bluzok
Aljak
Pongyolák

Gyermekruhák

Készen és méret után olesó szabott árak mellett. Szövet, selyem ruha keime különlegességek.

SPITZER BÉLA

Nagyvárad, Rákóczi ut.

Elsőrendű angol és francia gyászruhák 12 óra alatt készülnek.

x Óriási tulhalmozott áruaktár folytán csillárjaimat gyári áron kiárusítom. Ventilátorok, szellőzők, telefonok, csengők, villámhárítók, mindennemű világítási berendezések a legmélványosabb áron beszerezhetők *Stern*, Nagyvárad, Bémer-tér 3. Telefon 556. szám.

x **A Lloyd kávéház** modernül berendezett helyiségében szeptember hó 23-án a következő pompás mozgófényképek kerülnek bemutatásra. 1. A politika. 2. A büszke veterán. 3. Báljátékok. 4. Egy pár cipő potyára. 5. Dicsőség utja. 6. Gombostű. 7. Capri szigetek. 8. Uszóverseny Németországban. Beléptidij nincs. Kezdete este 9 órakor. Kitűnő ételek és italokról gondoskodva van és az előadás rossz időjárás esetén bent a helyiségben tartatik meg. Becses pártfogását kérnek mély tisztelettel *Hartstein és Urlei* kávéház-tulajdonosok.

<p>Uj áruház!</p> <p>Hölgyeim! Sok pénz lakarhatunk meg, ha</p> <p>Radó és Kertész</p> <p>Kossuth-utca 2. sz. - Telefon 10-12. sz.</p> <p>Uj női divatruhák megkezdődött nagy őszi oecassióját, valódi angol és francia kosztim és huz kelme újdonságait megtekinthetitek. Feltűnő olcsó árak. Legmegbízhatóbb bevásárlási forrás, mennyasszonyi kelengyéket csak itt szerelhettek be olcsón. Előrendelt vászon és asztalmenték, szőnyegek és függönyök nagy választékban.</p>
--

Értesítés!

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy őszi szövet újdonságaink már megérkeztek. Kérjük t. megrendelőinket, hogy őszi megrendéseiket mielőbb eszközölni sziveskedjenek, mert most még a szorgosabb munka előtt jutányosabban tehetünk eleget nagybecsű megbízásuknak.

HÁBER és TÁRSA
első amerikai férfiszabók.

Nagy Sándor utca 1. szám.

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Péntek: Amor a pénzügynök.
Szombat: Hajduk hadnagya.

Szentivánéji álom. Nagyszabású művészi feladatra vállalkozik a Szigligeti-színház drámai személyzete. A bérlet első napján, hétfőn bemutatjuk a Szentivánéji álom, Schakespeare nagyszabású komédiáját. — A Schakespeare-vigjátékok közül ez az első, amelyet isten tudja mióta a nagyvárosi színpadon látnak s bizván-biznnek benne, hogy az előadással a drámai személyzet Schakespeare ragyogó komikumának és csodaszzerű romantikájának méltó interpretátója lesz.

Hajduk hadnagya. Szombaton este játsszák először új betanulással a Hajduk hadnagya. A nagy látványos operettnek mindig megvolt a közönsége; ez a repriz tehát nem lesz ezúttal sem hálátlan próbálkozás.

Uj műsor a Pannoniában. Kiválóan érdekes új műsora lesz ma este a Pannonia mozinak. Clouja a gazdag műsornak a Francesca di Rimini című dráma Dante Divina Comedia-jából. A műsor többi számai: 1. Svájci lakodalom. 2. A pénztárosnő kedvese. 3. Francesca di Rimini. 4. Csónakverseny Kínában. 5. A kémény. 6. Nick Vinter. 7. A hálátlan.

TANÜGY.

Az iskolaszék ülése.

Nagyvárad városi közönségi iskolaszéke tegnap délután élénk és látogatott ülést tartott. A tanítói választáson kívül az iskolaszéki jegyzői teendőket végző segédtanító nyugdíjügye keltett érdeklődést. A miniszteri leiratokból azonban konstatálták, hogy a miniszter tévedésben van s valószínűleg az tévesztette meg, hogy következőleg iskolaszéki jegyzőt használt a város az ügyre vonatkozó iratokban, illet pedig nem ismer a miniszter, hanem kisegítő tanítót. A kellő felvilágosítások után azonban remélhetőleg rendes mederbe kerül az ügy.

Az iskolaszék ülésén dr. Thury László elnökölt.

Tudomásul vették a beiratkozásról tett jelentést, amely szerint a közönségi polgári fiúiskolába 526, a polgári leányiskolába 380, az elemi iskolába 2275, összesen tehát a közönségi iskolákba 3181 tanuló iratkozott be.

A polgári fiúiskola túl van zsúfolva, de tanterem hiányában parallel osztályokat nem tudnak felállítani.

Átírnak a városi tanácshoz a polgári leányiskolánál mutatkozó hiányok pótlása végett.

Az állami iskolák igazgatója átiratban kéri, hogy a réti és az újvárosi állami iskolákhoz napközi otthont állítson fel a város. Az évi költség 2800 korona lenne. E célra a város esetleg a Szaniszló püspök alapítványának kamatait használja fel.

Dr. Dóri Ferencz, dr. Várady Zsigmond és Hoványi Géza felszólalásai után az iskolaszék elhatározta, hogy a Szaniszló alapítvánnyal nem zavarja össze a kérdést, hanem kimondta, hogy elvben pártolja a napközi otthon eszméjét, de a városi tanács belátására bizza, hogy azokat hol állítsa fel és honnét vesz reá pénzt.

Az ifjusági katonai lövész tanfolyam rendszeresítése tárgyában küldött miniszteri leiratot tanulmányozás céljából kiadták a tantestületnek,

Ezután következett a legérdekesebb kérdést a miniszter leirata, amelyben nem hagyta jóvá a polgári iskolai tanítók korpótlékának felemelését, a kézimunkatanítónő és az iskolaszéki jegyző pótlékát. Ez utóbbi állást nem tekintheti rendszeresített állásnak s ha az illető az 1909-1910. tanév végéig rendes tanítólul nem alkalmaztatott, a nyugdíjogosultak közül törli. Es ez a leirat már a kikötött tanév vége után érkezett.

Elnök ismertette az ügy előzményeit s az iratokból kimutatta, hogy az iskolaszéki teendőket is végző segéd tanítói állást a miniszter 1895-ben jóváhagyta s már négy ilyen tanítónak a nyugdíjogosultságát elismerte. Így egyszerűen megvonni a nyugdíjogosultságot nem lehet.

Többek hozzászólása után az iskolaszék kéri a várost, hogy feliratban világossítsák fel a tévedésről a minisztert.

A közönségi polgári iskola 1910-11. évi költségvetését elfogadták. E szerint a kiadás 170 ezer korona, a bevétel 63 ezer korona s így a városi pénztár 107 ezer koronával járul hozzá a közönségi iskolák fentartásához a most kezdődő tanévben.

Budaházy Kálmán ideiglenes kézimunkatanító állásának rendes állásá szervezése iránti kérelmét pártolja az iskolaszék.

Végül a közönségi polgári leányiskolánál megüresedett tanítónői állásra, 24 pályázó közül,

közfelkiáltással *Krucsó Margit* eddigi helyettes választott meg.

A vérosorogi és a gyapjui iskolák ügye. Vércsorog községe az iránt folyamodott a vallás és közoktatásügyi miniszterhez, hogy az iskola államosítását eszközölje. A miniszter tegnap kelt leiratában tudatta a vármegyével, hogy az államosítást fedezet hiányában nem teljesítheti. A gyapjui görög keleti iskola pedig az iránt folyamodott, hogy az iskolában alkalmazott tanító javadalmazásához állami támogatást nyújtani. A miniszter a kérelmet elutasította egyszer s mindenkorra, mert Gyapjun már tart fenn egy iskolát az állam, ahol két tanítót alkalmaz, és a mely iskola a tanulók befogadására tökéletesen elegendő s így más iskola fenntartása felesleges.

Őszi idény

beköszöntése alkalmával felhívjuk a t. vásárló közönség figyelmét

helyi gyártmányainkra,

melyek csak fiók üzletünkben jutnak eladásra **szabott egységárak** mellett.

Moskovits Farkas és Társa
cipőgyár R.-T. Nagyvárad.

Központi fiók üzlet:

Kossuth-utca gyár épület.

II. fiók üzlet:

Rákóczi-ut Bazár épület.

Vidéki megrendelések pontos és gyors ellátást nyernek.

EGYESÜLETEK.

A nagyváradai Erzsébet Bölcsőde Egyesület 1910. évi október hó 1. napján, szombaton d. e. 11 órakor az egyesület Teleki-utcai intézetében közgyűlést tart, melyben való részvételre van szerencsém az egylet tagjait tisztelettel meghívni. A közgyűlés tárgyai: 1. Elnöki jelentés, 2. pénztári számadás, 3. választások. 4. Szaniszló püspök alapítványa feletti határozathozatal. 5. A város kérelme telekátengedés tárgyában. 6. Netáni indítványok tárgyalása. Dr. Molnár Imre alelnök.

TÁVIRATOK.

A postások fizetésrendezése.

Bpest, szept. 22. A postások fizetésrendezése ügyében Hieronymi Károly kereskedelemügyi miniszter úgy intézkedett, hogy a postások fizetését az államvasuti séma szerint rendezte és az 1911 évi költségvetésbe a kezdőszemélyzet fizetésemelésére szükséges összeg től is van véve.

Havazás.

Trautenau, szeptember 22. Az Oriás-hegységben beállott a tél. Tegnap óta sűrű pelyhekben hull a hó, a Rehorn-hegyláncon télies a táj. A völgyekben is erősen havazik. A hőmérő fagy-pont alá süllyedt, a hőmérséklet már negyedik méter magas.

Bécs, szeptember 22. A Schneebergen, a Rax magaslatain és a Semmeringen tél van. Tegnap óta havazik. A Schneeberg és a Rax lejtőit félméter magas hóréteg takarja. A hideg dermesztő.

Igazságszolgáltatás.

§ **Az alkohol pusztítása.** A csökmői alkohol-dráma ügyében tegnap folytatták a tárgyalást. A kérdések megszövegezése után dr. Thury Endre kir. ügyész nagyszabásu beszédben bizonyította Zsila G. József bűnösségét. A védőbeszédet dr. Pognár Széver ügyvéd tartotta. Védencének beszámíthatatlanságát igyekezett igazolni. Az esküdtek a vádlottat bűnösnek mondták ki s ennek alapján a bíróság Zsila G. Józsefet két és fél évi fegyházra ítélte. Védő semmiségi papszt jelentett be és kérte egyben védené szabaddábra helyezését. A bíróság ezt meg is adta.

NYILTTÉR.

BÚTOR

jó kivitelben, jutányosan

REISZ

butorgyárában

Nagyvárad, Kossuth(Sas) 37.

REGÉNYCSARNOK.

Rózsika.

Írta: **White-Mellville G. J.**

— Angolból. — 112

De az első napokban a forradalom vörös zászlója tullegett rajta, mint a nemzetőrséget is, mely azt elfogadta, eltiporták s felemészték a sansculotte-ok.

Hamar összeütközésbe jöttek ők egymással s antagonizmusuk a csapatok s a népközi összetettségviselésben ért véget.

A közeseményeket éber figyelemmel kíséerte néhány nagyravágó szellem, kik csak alkalmat lesték a felkelésre, hogy aztán azt hasznukra fordíthassák.

Az élelmi szerek elégtelensége, melyet az új aratás sem szüntetett meg, kitűnő ürügyül szolgált a vezetőknek a rablás mentegetésére; míg a Bastille sikeres megrohanása bizalommal tölté el a népet önmaga iránt, sőt mi több, megízeltette vele a vért. A levegő tele volt villámfelhőkkel, s az emberek arcán visszatükröződni látszott a bekövetkezendő vihar. Az

emberek csoportosan álldogáltak a kávéházak előtt s az utcasarkokon; Carey mama csibéi is, a halpiac furiái, mutatkozni kezdtek. Azok, a kik legjobban értesülve voltak, tudták, hogy a gyuanyag már szikrát fogott s a tűz kitörőben van. Tikkasztó idő volt. A borházak feltörése lángra lobbanthatja a szikrát bármely pillanatban, és akkor aztán ki a megmondhatója, hogy mily messzire fog terjedni a conflagráció vagy mikor lesz az eloltva?

Montarbas éjjel-nappal el volt foglalva, annyira, hogy midőn terve megérni kezdett, még Rózsikát üldözni, vagy Leoniet újabb hűtlenséggel boszantani sem talált időt. E tekintetben a Wolverine, a női természetet meg nem tagadva, utolsó viszályuk óta rabszolgája lett, inkább mint valaha. Meg lévén győződve, bár tájadalmasan akarata ellen, hogy Montarbas vonzalma ő hozzá csak egy muló szeszély, míg az övé egy fölmészítő szenvedély, ugyszólván a férfi lába elé veté magát, hogy ez őt a porba tiporja. Minél gyengébbnek érzé Leonie reményét, annál szívósabban ragaszkodott ahhoz; mint annyi más uralkodó, ő sem volt soha kevésbé hajlandó lemondani, mint mikor jobb észre már azt mondá neki, hogy uralmát elveszté örökre.

Leonie törekedett erélylyel a politikai fordulatok folyamába vetni magát. Annyira szövetségben állt a jakobinusokkal, annyira be volt avatva minden titkukba s oly szükség volt ő reá terveikben, hogy semmi nagyobb tervre nem lehetett válaikozni az ő hozzájárulása, vagy helyeslése nélkül; míg egyszersmind, hála szépségének, önbizalmának s nyugodt szigoru bátorságának, oly kedvence volt az utcai cselékeknek, hogy minden olyan cselekménynél, melyet fizikai erővel kellett kivinni, az ő vezérlése nélkülözhetlen lett.

A Wolverine támogatása Páris legdesperatusabb ezer lándzsáját és Vereskonty mámi jóakarátát — más szóval hatszáz nő ördög előrohanását jelentette, kiket semmi lővés vagy szuronytekintet, semmi könyörtület másokért, vagy maguk iránt vissza nem rettentett.

Montarbas elhagyta palotáját, hogy egy szerény kis lakásban éljen, Páris centrumában, mint társai, minden külső pompától ment igazi kényelemben.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

Budapest, szept. 21.

Értéktőzsde.

Magyar hitel	—	—	853.50
Osztrák hitel	—	—	664.—
4% ⁰ -os koronajáradék	—	—	91.85
Államvasut	—	—	758.—
Jelzálogbank	—	—	489.—
Leszámitoló bank	—	—	603.—
Hazai Bank	—	—	311.50
Kereskedelmi részv.	—	—	749.—
Rimamurányi	—	—	—
Salgótarjáni	—	—	641.—
Közuti vasut	—	—	757.—
Városi villamos	—	—	406.50
Adria	—	—	—

Irányzat: Szilárd.

A gabonatőzsde.

50 kilogramonkint.

Baza októberre	—	—	9.97
Rozs októberre	—	—	7.31
Zab októberre	—	—	7.82
Tengeri májusra	—	—	5.65

Irányzat: Gyenge.

A szerkesztésért felelős:

Dr VUCKICS GYULA.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

21780—1910. szám.

Hirdetmény.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala, mint I. fokú iparhatóság közhírre teszi, hogy a »Közgazdasági Bank« részvénytársaság által felállítani szándékolt »mészhomok téglagyár« telepengedélyezése tárgyában 1910 évi szeptember hó 28-ik napjának délelőtt 10 órájára a nagyvárad 2969., 3509., 2944., 1266., 1267. és 2883. tkvi betétekben 5348., 5349., 5350., 5351., 5352., 5319—1., 5319—2. és 5318. hrsza. a vasuti nagy állomás mögött elterülő ingatlanokra helyszini tárgyalást tűzött ki, miről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítetnek, hogy netaláni kifogásaikat a helyszini tárgyaláson annál is inkább adják elő, mivel a később teendő felszólamlások figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad, 1910. évi szeptember 13.

Gerő,

rendőrfőkapitány.

Gyorsan pusztul a bőr s ezt Ön
bánja,
Ha Fernolendt NIGRIN-jét nem
használja.

A REKLÁM

Állandó, észszerű és ügyes reklámozás minden gyári-, kereskedelmi-, ipari-vállalatnak, üzletnek a lelke, rugója, az éltető eleme.
Hogyan, hol és mikor hirdethető a leg-sikeresebben legjobban és legolcsóbban, megtudható

LEOPOLD GYULA

hirdető vállalat betéti társaság-nál

BUDAPEST, VII. k., Erzsébet-körut 41. s.

ahol kiváló szakértelemmel, odaadó lelkiismeretességgel és páratlan pontossággal eszközölnék hirdetések és reklámokat az összes budapesti, vidéki és külföldi lapokban és naptárakban.

256 kitűnő naptár kizárólagos bérlete!

Költségvetések és — Telefon
tervezetek ingyen! 12-06.

Telefon: 263 szám.

Hirdetések
felvételnek
elap kiadó-
hivatalában

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R.-T.

könyv és hirlapkiadó vállalat

NAGYVÁRAD, SZILÁGYI DEZSŐ-UTCZA 5. SZ.

A legmodernebb betűkkel és diszitő anyagokkal u j o n n a n berendezve.

Mindennemü hivatalos, üzleti és egyéb nyomtatványok a legjutányosabb árak mellett, izléses kivitelben
≡ készítettnek. ≡

Latin szert. és g. kath. egyházmegyei nyomtatványok állandóan raktáron.

A „TISZÁNTUL“

politikai napilap kiadóhivatala.

Alapítottott :
1894.

Hirdetések a legjutányosabb árak mellett a „Tiszántul“-ban közöltetnek.

Alapítottott :
1894.

Ha melege van,

ha fáradt, vagy unatkozik, siessen
Kecskeméthy István

„NEMZETI“ kerthelyiségébe,
hol üdülést, kellemes szórakozást,
ingyen, kitűnő italokat
és izletes ételeket

olcsó pénzért kaphat. Ha lehet, ne
menjen egyedül, hanem családjá-
val és barátaival, hogy a kellemes
szórakozást megoszthassa velők.
— Minden este fényes műsor —

mozgófénykép előadás.

A kávéház egész éjjel nyitva.

Figyelemes és pontos kiszolgálás.
Társas ebédek, vacsorák és abo-
nensek polgári árban lesznek kiszol-
gálva. — Minden nap

friss flecken.

Számos látogatást kér tisztelettel

Kecskeméthy István vendéglős, a
NEMZETI szál-
loda, vendéglő és kávéház bérloje.

**A Biharmegyei Gazdák Aru-
os és Hitelintézetének os
sertéshizlaldájában**

a mai naptól kezdve **kövér ser-
tések** naponként reggel 8 óráig
és délután 3-tól 5 óráig egyenként
is, a napi áron **kaphatók.**

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szem-
ben **75** százalék **megtakarítást** mutat fel. 40
gyertyás **W o l f r a m** lámpa **darabja 3.60 kor.**
100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindenemű **izzólámpa különlegességek,** fény-
ké p é s z l á m p á k ugyancsak **legolcsóbb**
áron kaphatók.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kapha-
tók s a villamos telepen külön e
célra épített nagy

← **csillár-raktárunkat** →
megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1/2 lóerőtől 12 lóerőig minden nagyságban

Elvállaljuk

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővít-
ését, átalakítá-
sát, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szál-
lítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat
a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

81

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

villamos világítás

Mindenkinek előnyére van, ha a Miskolci

„Kristály“ vegytisztító

ruhafestő és gőzmosógár VII. sz.
o fióküzletébe adja ruháit o
vegytisztítás, festés és gőzmosás végett.

Saját érdekében cselek-
szik tehát, ha felkeresi a

Szt. János-utca 2. sz.

alatti fióküzletet, hol

helybeli árak mellett

a legszebb munkát kapja.

Baross-utca 60. számú
ház földszintjén két
szoba, konyha
és mellékhelyiségekből
álló lakás 1910 évi

november 1-től kiadó

Értekezni lehet Pol-
gári Takarékpénztár-
nál, Kossuth-u. 4. sz.

Tarsoly és Risztó különlegességek vaskereskedése

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

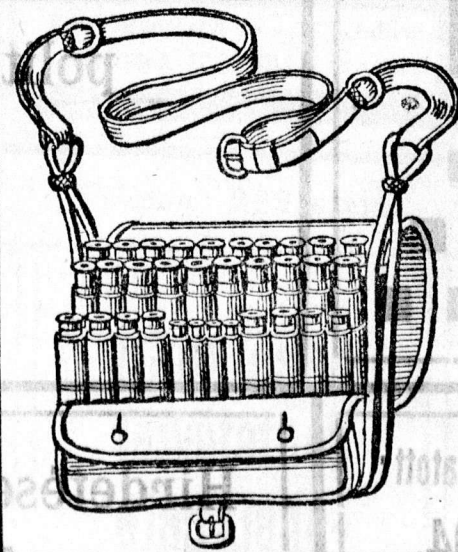
Telefon helyben és vidéken 390.

M. kir. lőpor áruda

Wöllersdorfi vadásztölté-
nyek egyedüli elárusítói.

Vadászati felszerelések,
vadászfegyverek.

Mindenemű és fajta fegyver töltények készen megtöltve nagy választékban.